

2009Z19344

Vragen van het lid **Van der Vlies** (SGP) aan de staatssecretaris van Financiën en de minister voor Jeugd en Gezin over *de beantwoording van de vragen over het gegeven dat kostwinnersgezinnen de pakezels van de staat zijn.* (Ingezonden 21 oktober 2009)

1

Wilt u in een tabel en een grafiek weergeven welk bedrag een kostwinnersgezin in euro's aan belastingen betaalt en welk bedrag een tweeverdienersgezin (waarin iedere partner de helft van het gezinsinkomen verdient) in euro's aan belastingen betaalt, uitgaande van een gelijk bruto gezinsinkomen? Kunt u in de tabel ook aangeven hoeveel euro belasting kostwinnersgezinnen meer betalen in vergelijking met een tweeverdienersgezin met een gelijk bruto inkomen? Kunt u in de tabel daarnaast aangeven hoeveel procent een kostwinnersgezin meer betaalt dan een tweeverdienersgezin met hetzelfde bruto inkomen? Wilt u deze berekeningen tonen voor de volgende situaties?

a. de situatie van voor de afbouw en na de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting, uitgaande van de bedragen uit het Belastingplan 2010;
b. alle inkomens vanaf het Wettelijk Minimumloon tot en met € 200.000, met een interval van € 10.000;

c. een gezinssituatie met twee kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar;

2

Hoe rijmt u de volgende doelstelling uit het Coalitieakkoord met de grote verschillen in belastingdruk van kostwinnersgezinnen en tweeverdienersgezinnen: «Het gezin is van grote waarde. In het gezin worden kinderen opgevoed, wordt geborgenheid geboden en worden essentiële waarden en normen voorgeleefd en overgedragen aan volgende generaties. Ouders moeten daar voldoende tijd, middelen en vaardigheden voor hebben. Er zal een gezinsvriendelijk beleid worden gevoerd dat erop gericht is dat te bevorderen.»? Hebben kostwinnersgezinnen volgens u «voldoende» middelen om hun verantwoordelijke opvoedingstaak in het gezin te vervullen, of is de balans volgens u teveel doorgeslagen naar de economische zelfredzaamheid van beide partners? Is het niet onrechtvaardig dat gezinnen waar beide partners werken zo evident meer worden bevoordeeld dan kostwinnersgezinnen?

3

Wat is de reden dat u in uw beantwoording op onze eerdere vraag¹ of de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting een uitwerking is van het

draagkrachtprincipe, geheel voorbij gaat aan uw cassatieberoep dat leidde tot het arrest van de Hoge Raad van 16 november 2007, LJN: AY9475 (r.o. 3.4)?² Kunt u beargumenteren waarom u de conclusie van de Hoge Raad hiermee feitelijk naast u neerlegt?

4

Waarom doet u slechts de constatering dat de draagkracht bij belastingheffing op andere wijze zou moeten worden bepaald dan bij een inkomensafhankelijke toeslag?

a. Kunt u nu wel met argumenten omkleed betogen waarom de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting naar uw mening niet in strijd is met het draagkrachtbeginsel?

b. Wat is de reden dat de draagkracht in het Nederlandse belastingstelsel zuiver individueel wordt ingevuld, en dat in de in 2006 ingevoerde Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) uitdrukkelijk – het gezinsinkomen als bepalend voor de draagkracht is aangemerkt? Dat het – zoals u vermeldt – bij toeslagen als bedoeld in de Awir gaat om sociale zekerheid, is immers slechts een constatering?

c. Als het inkomen per leefeenheid de «meest geschikte indicator voor draagkracht» is – zoals de regering betoogde bij de totstandkoming van

de Awir³ – waarom wordt de draagkracht bij belastingheffing dan niet op dezelfde wijze bepaald?
d. Deelt u de opvatting dat het Nederlandse belastingstelsel draagkrachtverschillen creëert tussen gezinnen met een zelfde inkomen, die slechts hierin van elkaar verschillen dat er sprake is van een verschillende onderlinge taakverdeling? Acht u dat gewenst?
e. Wat is de inhoudelijke motivatie om een kostwinnersgezin met een belastbaar inkomen van € 40.000 tot ruim € 4500 (in 2009) méér belasting te laten betalen dan een tweeverdienersgezin met hetzelfde belastbare inkomen, maar tegelijkertijd beide gezinnen hetzelfde bedrag aan zorgtoeslag en kindgebonden budget te geven, omdat ze volgens de Awir geacht worden dezelfde draagkracht te hebben?

5
Op welke manier houdt u er rekening mee dat het draagkrachtbegrip in de Awir aansluit bij andere wetgeving, zoals het Burgerlijk Wetboek waarin is vastgelegd dat echtgenoten wederzijds onderhoudsplichtig zijn en de bijstandswetgeving die uitgaat van gezinsbijstand? Is het voor u aanvaardbaar dat de staat enerzijds in het Burgerlijk Wetboek onderhoudsplichten oplegt (en deze zonodig afdwingt) maar deze anderzijds buiten beschouwing laat in de belastingwetgeving?

6
Als het onderscheid tussen het belastingstelsel en de Awir volgens u niet relevant is omdat het in die wet gaat om inkomensvoelers die vergelijkbaar zijn met een subsidie of uitkeringen in het kader van de sociale zekerheid, leg ik u de volgende vragen voor:
a. Deelt u de opvatting dat de Algemene Heffingskorting te laag is om de (onvermijdelijke) kosten voor de primaire levensbehoeften te dekken (en derhalve géén «subsidie» is), terwijl de arbeidskorting en de Inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) – zeker als deze worden omgerekend in belastingvrije sommen – te hoog, respectievelijk veel te hoog zijn om reële (noodzakelijke) kosten te dekken en derhalve juist wél «subsidies» zijn?⁴ Welke consequenties verbindt u hieraan?

b. Op welke manier houdt u er bij het bepalen van de hoogte van de IACK rekening mee dat de kosten van kinderopvang en voor- en naschoolse opvang reeds grotendeels worden vergoed via de kinderopvangtoeslag?

7
Kunt u motiveren waarom in de Nederlandse wetgeving – welbewust – twee soorten «draagkracht» naast elkaar worden gebruikt? Mag van de overheid niet worden verwacht dat zij consistent handelt?

8
Waarom motiveert u in uw beantwoording op vraag 5 uit bovengenoemde antwoorden niet waarom u de mening niet deelt dat het Nederlandse belastingstelsel een toets aan de mensenrechten niet kan doorstaan? Hoe gaat u om met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), dat arbeidsdwang verbiedt (art. 4), de vrijheid om zelf de gezinsverhoudingen (waaronder de onderlinge taakverdeling) te bepalen waarborgt (art. 8), het eigendomsrecht kent (art. 1 Eerste Protocol EVRM) en discriminatie verbiedt bij beperking van deze rechten (art. 14)?

a. Waarom zou het Nederlandse belastingstelsel niet in strijd zijn met art. 4 en art. 8 EVRM, als gezinnen er met financiële (fiscale) middelen feitelijk toe worden gedwongen (meer) betaalde arbeid te verrichten?
b. Waarom zou het Nederlandse belastingstelsel niet in strijd zijn met art. 1 EP EVRM, als ook dat deel van het inkomen aan belastingheffing wordt onderworpen dat – ook volgens statelijke wetgeving (o.a. het Burgerlijk Wetboek) – is bestemd voor (in ieder geval) het bestaansminimum c.q. de eerste levensbehoeften van de niet-verdienende echtgeno(o)te van de belastingplichtige? Waarom is belastingheffing over (ook) dat deel van het inkomen niet aan te merken als een met art. 1 EP EVRM strijdige confiscatoire heffing?

9
Waarom geeft u geen uitdrukkelijk antwoord op de vraag of u de opvatting van het Duitse federale constitutionele hof deelt dat belastingheffing over het deel van het gezinsinkomen dat nodig is voor het

bestaansminimum (de primaire levensbehoeften) een aantasting is van de menselijke waardigheid en strijdig is met het gebod van gelijke behandeling en de keuzevrijheid binnen gezinnen?⁵ Wilt u dat alsnog met argumenten omkleed beantwoorden?

10
Deelt u de mening dat ons belastingstelsel, mede gezien het feit dat de heffingskortingen steeds meer worden ingezet als bonussen voor degenen die hun (gezins)leven zó inrichten als dat van staatswege kennelijk gewenst wordt geacht (méér betaalde arbeid), te veel uitgaat van het schrale neoliberale mensbeeld van de homo economicus die zijn financiële eigenbelang wil maximaliseren en te weinig van de solidaire en zorgzame mens in relatie tot zijn of haar maatschappelijke verbanden?

11
Wilt u er zich – alles overziende – alsnog voor inzetten om de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting door de Raad van State te laten toetsen aan het EVRM, met name op de thema's van de menselijke waardigheid, het verbod op ongelijke behandeling, eigendomsrechten en het verbod op arbeidsdwang? Zo nee, waarom niet?

12
Wilt u op basis van de bovenstaande constatering alsnog afzien van de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting en daartoe een nota van wijziging indienen bij het Belastingplan 2010?

13
Wilt u deze vragen naar hun kennelijke bedoeling beantwoorden voor de behandeling van het Belastingplan 2010, en deze antwoorden dus uiterlijk donderdag 29 oktober 2009 naar de Kamer zenden?

¹ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 149, antwoord op vraag 4.

² R.O. 3.4. Voor wat betreft de gecombineerde heffingskorting voor de inkomstenbelasting (2,95/32,35e deel van € 2634) heeft te gelden dat die korting tot doel heeft – zoals vóór 2001 de belastingvrije sommen – dat over een gedeelte van het inkomen (ook wel: een bestaansminimum) geen belasting verschuldigd is, waarbij de omvang is

afgestemd op verschillen in de persoonlijke situatie en de gezinssituatie.

³ Kamerstuk 29 200 XV, nr. 12, blz. 5

⁴ Zie ook het tweede antwoord van Algemene Rekenkamer op de vragen van de Eerste Kamer d.d. 9 mei 2008 inzake het rapport Belastingen als beleidsinstrument; Terugblik 2008 (Bijlage bij Kamerstuk 26 452, nr. A, Eerste Kamer): «Een aantal heffingskortingen, zoals de arbeidskorting, de combinatiekorting en de ouderschapsverlofskorting, en de bijdrage aan een pensioenregeling kunnen als belastinguitgaven worden aangemerkt».

⁵ O.a. Bundesverfassungsgericht 29 mei 1990, BVerfGE 82,60: «das Existenzminimum für die gesamte Familie»), en 10 nov. 1998, 2 BvL 42/93.